

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی

گزارش نهائی طرح پژوهشی
طراحی و پیاده سازی پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و
اطلس ها در شبکه اینترنت

دکتر جعفر مهران
مهندس سارا کلینی
رویا جناب زاده

زمستان ۱۳۸۴

فهرست مطالب

۱	۱_ مقدمه
۲	۱_۱ تعریف نقشه
۳	۱_۲ کارتوگرافی
۳	۱_۳ تاریخچه نقشه
۵	۱_۴ نقشه های چاپی
۸	۱_۵ تاریخچه نقشه در ایران
۱۲	۱_۶ پیشینه تحقیق
۱۳	۲_ اهداف طرح پژوهشی
۱۵	۲-۱ ویژگیهای پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلسهای طراحی شده در کتابخانه منطقه ای
۱۶	۳_ طراحی و پیاده سازی پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلس ها در شبکه اینترنت
۱۶	۳_۱ گردآوری نقشه ها و اطلس ها
۱۶	۳_۲ فهرست نویسی منابع
۱۶	۳_۳ نمایه سازی نقشه ها و اطلس ها
۱۷	۳_۴ برنامه دروندهی اطلاعات
۱۸	۳_۵ پوشش نقشه ها و اطلس ها
۱۹	۳_۶ تهیه متن کامل اطلس ها
۲۰	۴_ نحوه استفاده از پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلس ها در شبکه اینترنت
۲۴	۴_۱ اطلس های کشورهای جهان
۲۵	۴_۲ اطلس های ایران
۲۸	۴_۳ ضمايم و راهنمای نقشه ها
۲۹	۴-۴ برنامه جستجو
۳۹	۵_ بیان مسائل و مشکلات
۴۴	ضمیمه
۴۵	منابع

۱ - مقدمه

در شرایط کنونی که عصر اطلاعات نام گرفته است اتخاذ استراتژی مناسبی در زمینه های اطلاعات و ارتباطات و فراهم نمودن زیرساختهای مناسب و زمینه های لازم برای تشکیل و پیشرفت دولت الکترونیکی و ایران رقومی بسیار ضروری به نظر می رسد. رکن اساسی دسترسی به این مهم؛ ساماندهی اطلاعات است، چرا که گزینش صحیح داده ها، گردآوری، سازماندهی، پردازش و ... از عوامل بسیار مهم در دسترسی مفید و سریع کاربران به اطلاعات مورد نیاز خود می باشد. در این میان منابع اطلاعاتی مختلفی از قبیل کتاب، نشریه، اسناد، نقشه و ... موجودند که نقشه نیز مانند سایر منابع اطلاعاتی از جایگاه خاص خود برخوردار بوده و کاربران منحصر به خود را دارا می باشد.

پیش از پرداختن به گزارش طرح تحقیقاتی ، نخست مقدمه مختصری درباره نقشه ارائه می گردد.

۱-۱- تعریف نقشه

در زبان انگلیسی نقشه (MAP) به معنی ورق و صفحه آمده که خود برگرفته شده از کلمه (MAPA) به معنی سفره و رومیزی است با این حال تعاریف مختلفی برای نقشه ثبت شده است که از جمله می توان به موارد زیر اشاره داشت:

- نمایش قراردادی پدیده های فضایی در یک سطح هموار.

- نمایش سطح زمین یا قسمتی از آن معمولاً بر روی یک سطح هموار.
- تصویر جغرافیایی که در آن خشکیها و دریاها بر حسب طول و عرض جغرافیایی ترسیم شده باشند.
- نمایش گرافیکی عوارض طبیعی و مصنوعی موجود بر سطح زمین یا درون آن، بر روی یک سطح هموار و بر اساس یک مقیاس مشخص.
- برگرداندن شکل و شمایل طبیعت در یک مقیاس معین بر روی یک صفحه فلز، پارچه، چوب و غیره [1].
- بطور کلی دو وظیفه مهم برای نقشه های سنتی مطرح است.
- 1 - به تصویر کشیدن سطح زمین به طوری که مصرف کننده نقشه بتواند هندسه منطقه را درک و دریافت نماید.
- 2 - نمایش کلیه عوارض در یک مقیاس خاص و در بالاترین دقت ممکن ، به طوری که بتوان اندازه گیری های موثقی از طریق نقشه انجام داد [2].
- لازم به ذکر است که هم اینک وظیفه دوم در عصر دیجیتالی مناسبی ندارد زیرا اندازه گیریهای دقیق با استفاده از داده های رقومی انجام و محاسبات با کامپیوتر بسرعت اجرا می شود.

۲- ۱- کارتوگرافی

کارتوگرافی اساساً تکنیک و هنری است که با کوچک کردن خصوصیات فضایی (ابعاد) انواع مختلف اجسام و سطوح بزرگتر (مانند قسمتی یا تمام کره

زمین و یا یک کره آسمانی، سر و کار دارد. این تکنیک پهنه های وسیع را کوچک می کند تا قابل مشاهده باشند و به عبارت ساده تر کارتوگرافی علم تهیه نقشه است.

۳-۱- تاریخچه نقشه

قدیمی ترین نقشه معتبر باقیمانده نقشه ای است که بر لوحه ای از گل رس حک شده، این نقشه در بابل کشف شده و متعلق به قرن ۶ قبل از میلاد است و اصل آن در موزه بریتانیا نگهداری می شود همچنین نقشه دره نیل (معروف به نقشه های کاداستر) که حدود املاک را مشخص میکند. این نقشه ها بر پایه همان تصوراتی است که زمین را دایره ای شکل، اما مسطح تصور کرده و می پنداشتند که اطراف آن را آب فرا گرفته است.

با اندازه گیری زمین توسط اراتوستن (۱۹۲-۲۸۴ ق م) تغییراتی در نقشه ها حاصل شد. وی از ارتفاع سایه ها در آفتاب توانست کره زمین را اندازه گیری کند و عدد ۴۶۰۰۰ کیلومتری که او به دست آورد تنها ۱۵ درصد با اندازه واقعی اختلاف داشت. برای اولین بار مدارها و نصف النهارها در نقشه های اراتوستن نشان داده شد و این سرآغازی برای محاسبه ابعاد زمین محسوب می شد [۲].

بعد از مدتی نقشه دریانوردی پورتولانیا (نقشه راهنمای بنادر و لنگرگاهها) تهیه شد. نمونه ای از این نقشه ها در کتابخانه کنگره آمریکا نگهداری می شود. که به صورت رنگی روی چرم کشیده شده و مزین به طلا است.

بطلمیوس در قرن دوم میلادی سعی کرد بهترین روش نقشه برداری، که همان ترسیم نقاط یک کره روی کاغذ است را طراحی کند. او تمامی اطلاعات موجود در زمینه نقشه را تا زمان خود گردآوری کرده بود از جمله محاسبات اراتوستن، دانشمند یونانی، که متاسفانه با ویرانی کتابخانه اسکندریه مصر در سال 391 میلادی تمامی آثار بطلمیوس در زمینه علم نقشه نگاری هم که در آنجا نگهداری می شد از بین رفت.

پس از تاراج اسکندریه، طی هزار سال بعد نقشه های دنیا چیزی جز قلب واقعیت، متاثر از مرجع ها و نمادهای انجیل، نبودند. از جمله می توان به نقشه های (OT) اشاره داشت که در آنها اورشلیم را به عنوان مرکز عالم نشان می دادند. نقشه های مذکور جهان را در داخل دایره ای که با یک صفحه مسطح مشخص می باشد نشان می دهند که شطی از اقیانوس اطراف آن را فرا گرفته و قاره های اروپا و آسیا و آفریقا در اطراف یک (T) قرار می گیرند و دریای مدیترانه و شطهای نیل و تانه و دون شاخه های آن را شکل می دهند. این نقشه ها با ابعاد بزرگ غالباً بر دیوار کلیساها ترسیم می شدند و نمایش خیالی از جهان بودند. از قدیمی ترین این نقشه ها نقشه مپاماندی موجود در کلیسای جامع هیرفورد می باشد. این نقشه که بزرگترین، مشروح ترین، و محفوظ مانده ترین نقشه دنیا در قرون وسطی (قرن سیزدهم میلادی) است جهان را به شکل دایره ای نشان می دهد که اورشلیم در مرکز و باغ عدن در بالای آن قرار دارد در حالی که

انواع و اقسام حیوانات و جانوران عجیب و غریب و هیولاهای افسانه ای اطراف آن را فرا گرفته اند [3].

رנסانس با ایجاد تحول در تمامی زمینه ها، فصل جدید از نقشه نگاری را نیز به همراه آورد. از پایان سده پانزدهم به بعد یک بار دیگر صحت و دقت به معیار اصلی نقشه نگاری تبدیل شد، دقت نقشه ها بالاتر، تعداد آنها زیادتیر و فضای نقشه نگاری گسترش پیدا کرد، پیشرفت علم به ویژه در مورد محاسبه مختصات جغرافیایی، امکانات اصلاح کتب مربوط به بنادر را فراهم آورد.

۴-۱ نقشه های چاپی

اختراع صنعت چاپ و عکاسی در حدود سال ۱۴۵۰ میلادی بود که همانند سایر انتشارات، نقشه هارا نیز تحت تاثیر قرار داد و تولید و چاپ انبوه نقشه را امکان پذیر ساخت.

در سال ۱۴۷۷ میلادی در شهر بولونی ایتالیا، برای اولین بار اطلس جغرافیایی مشتمل بر ۲۷ نقشه که توسط بطلمیوس در حدود ۱۵۰ سال پس از میلاد بر مبنای صحیح رسم شده بود و طول و عرض جغرافیایی را نیز به نقش های خود افزوده بود چاپ و منتشر شد وی روی این نقشه ها ۸۰۰۰ نقطه شناخته شده جهان را مشخص کرده بود. اطلس مذکور قدیمی ترین اطلس چاپی شناخته شده تاکنون می باشد.

سباستین مونستر برای اولین بار اطلس مذکور را به صورت یک مجلد (به جای نقشه های جداگانه) چاپ و صحافی نمود و هنرمندان و کنده کاران چوب نیز با تزیین و منقوش نمودن حواشی و متون آن اطلسی زیبا و منحصر به فرد عرضه نمودند. در سال 1525 میلادی اولین نقشه مربوط به قاره اروپا به این طریق چاپ شد که بسیار زیبا است.

مونستر در ادامه کار خود اطلسی شامل نقشه های چهار قاره اروپا، آسیا، آمریکا، و آفریقا را با چاپی زیباتر تهیه و معرفی کرد.

در قرن 16 میلادی فردی هلندی به نام اورتلیوس با رنگ آمیزی نقشه های سیاه و سفید برای اولین بار نقشه های رنگی را ارائه نمود. وی در سال 1575 اطلسی را با قطع کوچک 8×10 سانتیمتر را که شامل بیش از یکصد نقشه کوچک و زیبا که همراه با توضیح مربوط به هر نقشه بود در دسترس علاقمندان قرار داد.

در سال 1569 ژرار مرکاتور فنلاندی به تهیه اطلس مشهور خود پرداخت وی اطلسی را عرضه نمود که هر نقطه از نقشه را بر اساس طول و عرض جغرافیایی آن به صورت عمود بر هم ترسیم کرده بود. این تصاویر هندسی انقلاب بزرگی را در ترسیم نقشه به دنبال داشت. او روش تصویر استوانه ای را به نام خود ثبت کرد [4].

از قرن 16 به بعد کار تهیه نقشه و کارتوگرافی پیشرفت زیادی کرد. در اواخر قرن 17 دستگاههای زاویه یاب و دوربین های اندازه گیری زاویه و

ارتفاع سنج و ساعت‌های دقیق آونگی برای اندازه‌گیری طول جغرافیایی ابداع شد. در همین سالها بود که نظریات جدیدی در زمینه کارتوگرافی ارائه گردید.

از سال ۱۹۰۰ به بعد کارتوگرافی از نظر فنی پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته است. وقوع دو جنگ جهانی تاثیر زیادی روی تهیه نقشه داشته است. اختراع، توسعه و تکامل صنعت هواپیمایی یکی دیگر از عوامل توسعه در تهیه نقشه بود. با پیشرفت صنعت عکاسی در قرن ۱۹ کارتوگرافی گام در مرحله جدیدی نهاد. از ابزاری که بیشترین تاثیر و تحول را در امور کارتوگرافی ایجاد کرد رایانه بود. نقشه‌کشی با رایانه سریعتر، ارزانتر و نه تنها باعث صرفه‌جویی در هزینه و زمان گردید بلکه فضا و امکانات کمتری برای نگهداری و حفاظت از آن لازم شد.

امروزه نقشه‌کشی به کمک رایانه در کشف و استخراج معادن نقش عمده‌ای را ایفاء می‌کند. هر چند که به کمک تکنیک‌های نقشه‌کشی رایانه‌ای، اطلسهای بسیاری در تمام نقاط دنیا تهیه و توزیع شده‌اند، اما این نقشه‌ها پدیده‌های طبیعی را به طور ساده‌تر نمایش می‌دهند و بنابراین می‌توان گفت که حقیقت‌های پیچیده را آن طور که باید درست نشان نمی‌دهند.

اکنون تهیه یک نقشه شامل مرحله گردآوری اطلاعات و نمایش داده‌های برگزیده می‌باشد. جمع‌آوری داده‌ها ناگزیر با نوعی انتخاب همراه است، انتخابی که بایستی بر هدف نهایی نقشه استوار باشد. این مراحل از ۳۰ سال قبل تا کنون تحول زیادی را پشت سر گذاشته است، اساس داده‌ها از حالت پراکندگی خارج شده است و حال می‌توان آنها را بر روی لوح فشرده‌ای با اضافه کردن سیستم

رده بندی گزینه ها، گروه بندی کرد. بدین ترتیب (GIS) که در زبان انگلیسی به معنی سیستم اطلاعات جغرافیایی است ایجاد می گردد، این تحول حرفه کارتوگرافی را نه تنها دگرگون، بلکه متنوع تر و ساده تر می کند [5].

هم اکنون در جهان صدها موسسه کارتوگرافی وجود دارد و انجمنی به نام انجمن بین المللی کارتوگرافی نیز تاسیس شده است ضمناً کنفرانسی بین المللی در زمینه کارتوگرافی وجود دارد که هر دو سال یک بار در یکی از کشورهای بزرگ جهان برگزار می شود.

۵-۱- تاریخچه نقشه در ایران

تا قبل از تاسیس دارالفنون نقشه برداری علمی و منظم در ایران و به وسیله ایرانیان صورت نگرفته بود. و نقشه هایی با مقیاس کوچک که به وسیله نقشه برداران اروپایی در اطلس ها یا به صورت انفرادی تهیه می شد هیچ مبنای علمی نداشت. در حالی که نقشه برداری علمی در سایر نقاط جهان از قرن ۱۵ میلادی شروع شده بود.

فقط در سال ۱۰۰۹ هجری قمری که شاه عباس با پای پیاده از اصفهان به مشهد می رفت جلال الدین منجم باشی معروف به ملا جلال منجم و سه نفر دیگر از همراهان شاه عباس، از دروازه اصفهان تا دروازه مشهد رابا طنابی به طول ۵۰ ذرع اندازه می گرفتند و بدین وسیله آنها فاصله بین اصفهان و مشهد را تعیین نمودند.

در اواخر قرن 18 میلادی در ایران عباس میرزا برای نخستین بار میرزا جعفر را برای تحصیل مساحی و مهندسی و میرزا رضا را برای آموختن مهندسی توپخانه به انگلستان فرستاد. آنان پس از بازگشت در سال 1265 هجری قمری مأمور تهیه نقشه حدود مرزی ایران و عثمانی شدند. در سال 1266 نیز میرزا رضای مهندس نقشه جدیدی به سبک امروزی از آذربایجان تهیه کرد.

با تأسیس دارالفنون نقشه برداری علمی در ایران مطرح گردید. کرشیش یکی از معلمان اطریشی مدرسه دارالفنون، تدریس جغرافیا و تاریخ را برای اولین بار در ایران عهده دار شد. او با کمک ذوالفقار بیگ و محمدتقی خان در سال 1275 نقشه ای از دارالخلافه تهران تهیه کرد. این نقشه از قدیمی ترین نقشه های صحیح پایتخت به شمار می آید [6]. در سال 1298 ه. ق. بارون لنتر نقشه ای از دولا ب و دوشان تپه و سلطنت آباد و تجریش و امامزاده حسن به مقیاس 1:2500 طرح کرد.

در زمان ناصرالدین شاه به فرمان امیرکبیر، عبدالرسول خان مهندس، نقشه کاملی از تهران و اطراف آن را تهیه نمود و سپس توانست اولین نقشه ایران را ترسیم نماید. عبدالغفار نجم الدوله (نجم الملک) که از جغرافیدانان بزرگ کشور است نیز به فرمان ناصرالدین شاه در سفری به اهواز نقشه مسیر تهران به اهواز را تهیه کرد. او همچنین نقشه ای را که کرشیش کشیده بود به مقیاس 1:4000 تبدیل کرد و نقشه اراضی شهر تهران را نیز در مدت 8 ماه کشید. عبدالغفار حاصل

زحمات خود را در رساله ای به عنوان تشخیص نفوس دارالخلافه تنظیم کرد. او همچنین کتابی به نام کفایه الجغرافی در اواخر عمر، در سال 1319 چاپ کرد. در سال 1297 هـ. ق میرزا مهدیخان سرتیپ، مامور خدمت در سیستان و بلوچستان شد و حاصل این ماموریت سفرنامه ای است که به ضمیمه، نقشه ای از آن حدود به ناصرالدین شاه عرضه کرد.

مهندس عبدالرزاق بغایری یکی دیگر از افراد برجسته این زمان می باشد وی برای اولین بار تنظیم نقشه ایران و تصحیح نامهای جغرافیایی را انجام داد. از دیگر کارهای مهم او چاپ نقشه مفصل ایران و یک دوره نقشه جهان (در هفت قطعه) است [7]. او در سال 1312 کره مصنوعی بزرگی به قطر 0/5 متر برای اهدا به ناصرالدین شاه ساخت که در ازای آن درجه سرتیپی و معلمی مدرسه نظام به او داده شد. او همچنین نقشه ای از تهران را تهیه کرد. از سایر کارتوگرافان دوره قاجار و پهلوی، میرزا نصراله خان، ذوالفقار خان مهندس، محمد بن ایرج قاجار، احدبن سلیمان، محمدرضا قراچه داغی، اشرف قراچه داغی، الهیارخان مهندس، عبدالله خان سرتیپ، مهندس الدوله، عبدالعی بیک سرهنگ و علی مهندس را باید نام برد.

از سال 1300 هجری شمسی نقشه کشی و کارتوگرافی در ایران توسعه یافت. در سال 1341 دایره جغرافیایی ارتش تاسیس شد و به دنبال آن نقشه هایی با مقیاس 1:25000 برای همه مرزها و پادگان های کشور تهیه شد.

در سال 1345 تهیه نقشه سراسر کشور در مقیاس 1:25000 توسط سازمان جغرافیایی ارتش آغاز شد و همزمان با آن، سازمان نقشه برداری زیر نظر سازمان برنامه و بودجه به منظور تهیه نقشه های بزرگ مقیاس و کاملتر به فعالیت پرداخت.

مهندس ابراهیمی از پایه گذاران کارتوگرافی کشور بنیانگذار سازمان نقشه برداری کشور بود، وی در سال 1322 شمسی برای آموزش نقشه برداری و تهیه عکس های هوایی از سراسر کشور فعالیت وسیعی را آغاز نمود که بعدها با تشکیل دانشکده نقشه برداری اهداف او به ثمر رسید [6].

پس از مدتی در سال 1347 شمسی اداره جغرافیایی ارتش به سازمان جغرافیایی کشور تبدیل شد و تیمسار سپهبد حاج علی رزم آرا از پیشکسوتان کارتوگرافی کشور و دانشمند و محقق برجسته این فن نیز مسولیت این سازمان را عهده دار شد، اثر با ارزش فرهنگ جغرافیایی ایران در 20 جلد و نقشه ایران در مقیاس 1:1000000 از آثار اوست. مرحوم استاد عباس سحاب در بخش خصوصی کشور و نخستین تولید کننده کره جغرافیایی به زبان فارسی و مولف دهها اطلس و نقشه جغرافیایی ایران بود. در سال 1352 سازمان نقشه برداری نیز در سازمان جغرافیایی کشور ادغام شد و به تدریج نقشه های توپوگرافی 1:50000 و 1:250000 پوشش ایران تکمیل شد [2].

امروزه غیر از سازمان های دولتی، موسسه های خصوصی نیز در تهیه نقشه های کوچک مقیاس و آموزشی فعالیت می کنند، استاد عباس سحاب پدر

کارتوگرافی ایران، بنیانگذار چاپ نقشه در بخش خصوصی کشور و نخستین تولید کننده کره جغرافیایی به زبان فارسی و مؤلف دهها اطلس و نقشه جغرافیایی ایران است.

۶-۱-پیشینه تحقیق

هم اکنون با توجه به گسترش همه جانبه تکنولوژی در تمامی زوایای زندگی بشر، و سرعت پیشرفت علوم و توسعه تکنولوژی در کلیه رشته های علمی و فنی در دو قرن اخیر، اساس علم نقشه برداری مانند سایر علوم زمان بکلی دگرگون شده است. از طرفی چون هر گونه اقدام فنی یا فیزیکی بر روی زمین بدون نقشه های دقیق میسر نخواهد بود، علم نقشه برداری مورد توجه دانشمندان نیز قرار گرفته است. تأثیر تکنولوژی بر نقشه و کارتوگرافی به جایی رسیده است که سایت های متعددی بر روی وب سایت راه اندازی شده است، از جمله می توان به انجمن ملی جغرافیایی ایالات متحده (NGS) که با همکاری شرکت ESRI، ماشین نقشه را ایجاد کرده اند اشاره داشت. این وب سایت <http://mapmachine.nationalgeographic.com> یک اطلس آنی است که به طور محاوره ای دو جانبه و متقابل عمل می کند. این سایت کاربران را قادر می سازد که انواع مختلف نقشه ها و داده های کارتوگرافیک را ابداع، یا جستجو کرده و دریافت کنند. وب سایت مذکور برای اولین بار در نوامبر سال ۱۹۹۹ به

عنوان پیوست اطلس جهان انجمن ملی جغرافیایی چاپ هفتم به نمایش گذاشته شد [8].

متخصصان نقشه برداری و کارتوگرافی کشور نیز از دیرباز در زمینه تولید، پردازش نگهداری و ارائه اطلاعات مکانی به کاربران فعالیت می نموده اند [9]. و حال با بکارگیری الکترونیک و علوم رایانه ای در امر تهیه انواع نقشه ها موفقیت به سزایی یافته اند. اکنون روشهای سنتی جای خود را به روشها و فنون مدرن داده است. به گونه ای که استفاده از تکنیک های رایانه ای و پیشرفته در تهیه نقشه نه تنها در کشور ما رشد قابل توجهی داشته است و بسیاری از امور کارتوگرافی و تهیه نقشه های مختلف با نرم افزارهای گوناگون انجام می گیرد، بلکه با بکارگیری علوم مختلف از جمله ریاضیات، فیزیک، نجوم و سایر علوم وابسته و همچنین با در اختیار گرفتن امکانات ماهواره ای و سایر تکنولوژی های موجود توانسته اند در کنار نقشه های هوایی زمین، نقشه هایی مبتنی بر حقایق قابل رویت، از کهکشانها و ستارگان و ... را نیز در اختیار جهانیان قرار دهند.

از جمله پایگاههای اطلاعاتی نقشه در دنیا می توان به پایگاه اطلاعاتی نقشه زمین شناسی ایالت متحده امریکا با آدرس <http://ngmdb.usgs.gov> اشاره نمود. در این پایگاه اطلاعاتی علاوه بر نقشه های زمین شناسی مربوط به ایالتهای مختلف امریکا، اطلاعات مربوط به زمین شناسی نیز وجود دارد.

در وب سایت سازمان نقشه برداری کشور با آدرس <http://ncc.org.ir> بانک اطلاعات پروژه های نقشه برداری کشور به همراه فروش الکترونیکی آنها وجود

دارد. در این بانک تنها امکان مشاهده پروژه های نقشه برداری از طریق جستجوی نقشه ای وجود دارد. سایر محصولات این سازمان (اطلس یا نقشه) به صورت فروش الکترونیکی عرضه می شود.

تعدادی از وب سایتهایی که به نوعی با نقشه و اطلس مرتبطند در بخش ضمیمه معرفی شده است. در بسیاری از این سایتهای، تنها به کاربران خاص خود اجازه دسترسی به منابع اطلاعاتی را داده و برخی دیگر نیز به فروش اطلاعات می پردازند.

با توجه به مطالب فوق، از آنجا که نقشه های جغرافیایی از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشند و با نظر به اینکه یکی از رسالت های مهم کتابخانه منطقه ای ایجاد پایگاه های اطلاعاتی در زمینه های مختلف موضوعی است، اجرای طرح تحقیقاتی "طراحی و پیاده سازی پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلس ها در شبکه اینترنت" در تاریخ 1383/8/3 به تصویب شورای محترم علمی کتابخانه منطقه ای رسید. هم اینک گزارش این طرح تحقیقاتی را مطالعه می فرمایید.

۲- اهداف طرح پژوهشی

با توجه به رشد و نفوذ تکنولوژی های اطلاعاتی در تمام ابعاد علمی و اجتماعی و فرهنگی جامعه و با در نظر گرفتن اهمیت همگامی با فن آوریها و سرعت در دسترسی به اطلاعات مورد نیاز، کمبود پایگاه تخصصی نقشه ها و اطلس ها جهت استفاده و بهره وری متخصصان و محققان به خوبی بارز است که

این امر با پیاده سازی پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلس ها در شبکه اینترنت، نیاز گروهی از جامعه پژوهشی را رفع می سازد. بنابراین می توان نقاط قوت این طرح را به شرح زیر بیان نمود:

- 1 - دانشجویان ، کارشناسان و پژوهشگران ، در مطالعات جغرافیایی از راه دور توانایی استفاده از منابع اطلاعاتی این پایگاه را دارند .
- 2 - این پایگاه موجب معرفی on-line و آسان نقشه ها و اطلس ها به جامعه علمی و فنی شده است .
- 3 - با پویش نقشه ها و اطلسها، از نظر نگهداری در فضا و جا صرفه جویی بعمل آمده است .
- 4 - نقشه ها و اطلسها از موضوعات و تنوع بی شماری برخوردارند. از این رو با در نظر گرفتن کاربرد هر نقشه، سازمان مربوطه به راحتی قادر خواهد بود تا به نقشه یا نقشه های مورد نظر خود دسترسی پیدا کند .

۱- ۲ ویژگیهای پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلسهای طراحی شده در کتابخانه منطقه ای

در این پایگاه اطلاعاتی، امکان جستجوی کلیدواژه ای جهت یافتن نقشه ها و اطلس های مورد نیاز کاربر وجود دارد و اصل نقشه پویش گردیده و در اختیار کاربر قرار داده می شود . کاربر توانایی جستجو و دریافت کامل نقشه مورد نیاز خود را دارد . همچنین امکان بارگذاری صفحات اطلس به کاربر داده شده است . این پایگاه اطلاعاتی به عنوان مخزنی از نقشه ها و اطلسهای چاپ شده در ایران می تواند مد نظر کاربران قرار گیرد.

۳ - طراحی و پیاده سازی پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلس ها در شبکه اینترنت

این طرح شامل مراحل زیر است:

۱- ۳- گردآوری نقشه ها و اطلس ها:

در این طرح با کمک اداره مجموعه سازی کتابخانه منطقه ای سعی شده است که کلیه نقشه ها و اطلس های موجود خریداری شود. به طور عمده نقشه ها و اطلس هایی که توسط سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی و موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب تهیه شده است جمع آوری گردیده و در این طرح مورد استفاده قرار گرفته است.

۲- ۳- فهرست نویسی منابع:

کلیه نقشه ها و اطلس های خریداری شده با استفاده از روش رده بندی دهدهی دیویی فهرست نویسی شدند.

۳- ۳- نمایه سازی نقشه ها و اطلس ها:

نمایه سازی اطلاعات نقشه ها و اطلس ها با استفاده از زبان طبیعی یا متن آزاد صورت گرفت. برای هر نقشه تعداد زیادی توصیفگر را می توان در نظر

گرفت که سعی شده است در هر نقشه مهمترین توصیفگرهای آن را که به امر بازیابی صحیح نقشه بیانجامد در نظر گرفته شود. ناخوانا بودن برخی از اسامی موجود در نقشه ها (چاپ نامناسب و یا فونت بسیارکوچک) باعث کاهش سرعت در امر نمایه سازی گردید. در برخی از اطلس ها، صفحاتی به زبانهای مختلف فرانسوی، عربی، لاتین و انگلیسی وجود داشت که سعی شد تا به درستی محتوای متون نمایه سازی گردد.

۳-۴ برنامه دروندهی اطلاعات:

باتوجه به خصوصیات نقشه های جغرافیایی فیلدهای زیر جهت دروندهی اطلاعات در نظر گرفته شده است.

شماره راهنما، عنوان، اطلاعات نشر (محل انتشار، ناشر، تاریخ نشر)، مقیاس نقشه و توصیفگرها.

پس از دروندهی اطلاعات، ویرایش هر رکورد اطلاعاتی نیز انجام شد. در مجموع 2340 رکورد مربوط به اطلاعات کتابشناختی نقشه ها و اطلس های جغرافیایی فارسی و 32 رکورد اطلاعاتی نقشه جغرافیایی لاتین نمایه سازی و دروندهی گردید. بدیهی است که هر اطلس دارای چندین رکورد کتابشناختی می باشد.

۵-۳ پویش نقشه ها و اطلس ها :

جهت پویش نقشه های بزرگ از اسکنر مخصوص پویش نقشه ها (اسکنر

VIDAR P54) استفاده شد. (شکل ۱).

شکل ۱- پویش نقشه به وسیله اسکنر VIDAR

همچنین جهت پویش نقشه ها و اطلس ها با قطعات کوچک A_4, A_3 از اسکنر Fujitsu مدل fi-5750C استفاده گردید. جهت پویش نقشه ها و اطلس ها سعی شده است که فایل هایی با وضوح تصویر مناسب و با حداقل حجم تهیه گردد.

بنابراین با توجه به کیفیت چاپ هر نقشه یا اطلس از یک روش یکسان برای پویش استفاده نشد و هر نقشه یا اطلس با توجه به ویژگی خاص خود پویش شدند. در این امر بارها یک نقشه پویش شد تا وضوح تصویر مناسب با حداقل حجم جهت استفاده کاربر تولید گردد. تصاویر تولید شده را می توان با مقیاسهای مختلف مشاهده نمود و از امکان بزرگنمایی و کوچک نمایی نرم افزارهای استاندارد و متعارف موجود جهت استفاده از این منابع بهره گرفت. در این طرح تعداد 159 نقشه جغرافیایی و 27 اطلس به طور کامل پویش شده است.

۶-۳ تهیه متن کامل اطلس ها

برخی از صفحات اطلس ها نظیر راهنمای اتصال صفحات، فهرست محله ها، شهرکها، اسامی پارکها، اتوبانها و بزرگراهها و ... در مقوله نمایه سازی گنجانیده نشده و به عنوان رکورد کتابشناختی در نظر گرفته نشده اند. از آنجا که این اطلاعات برای بسیاری از کاربران ممکن است بسیار مهم تلقی گردد، لذا این اطلاعات نیز پویش گردیده و در اختیار کاربر قرار داده شده است.

۴- نحوه استفاده از پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلس ها در شبکه اینترنت

این پایگاه اطلاعاتی از طریق وب سایت کتابخانه منطقه ای با آدرس www.srlst.com در اختیار کاربران می باشد. کاربر می تواند پایگاه اطلاعاتی

نقشه ها و اطلس ها را از قسمت پایگاههای اطلاعاتی فارسی انتخاب نموده و با استفاده از کد کاربری و کلمه رمز خود به این پایگاه دسترسی داشته باشد (شکلهای 2 تا 4)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

کتابخانه منطقه ای علوم و فناوری

English

سایر خدمات

- فرم جستجوی اطلاعات
- هزینه خدمات
- فهرست بستی
- سایتهای دیگر
- بست الکترونیکی اعضا

خدمات تصویر مدارک

طرحهای پژوهشی

شبکه اصلی

- پایگاههای اطلاعاتی فارسی
- پایگاههای اطلاعاتی غیر فارسی
- پایگاه سنتز نیازهای اطلاعاتی
- نشریات
- ISI ایران

ادداشت ریدرس

- چلچکله کتابخانه منطقه ای
- وظیف و اختیارات
- و امدادهای کتابخانه منطقه ای
- اعضای هیات علمی پژوهشی
- شاعه ها

اخبار

- * شبکه ملی کتابخانه های دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی ایران راه اندازی گردید
- * همایش یک روزه شبکه ملی کتابهای ایران در تاریخ پنجم مهرماه برگزار شد
- * نخستین گامنامه اطلاع رسانی کتابخانه منطقه ای منتشر شد
- * کنالوگ جدید کتابخانه منطقه ای منتشر شد
- * افتتاح شاعه اطلاع رسانی کتابخانه منطقه ای در بجن
- * افتتاح شاعه اطلاع رسانی کتابخانه منطقه ای در دانشگاه نشرین سوریه

ادخل بیشتر

شکل 2 - صفحه خانگی کتابخانه منطقه ای

کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی

پایگاههای موضوعی

- دانشوران معاصر ایران
- راه و شتابی
- دائرة
- ساخت و انرژی
- سپار
- صنایع ایران
- صنایع و استانداردهای مخابراتی
- محدود روست
- معدن کشور

پایگاههای عمومی

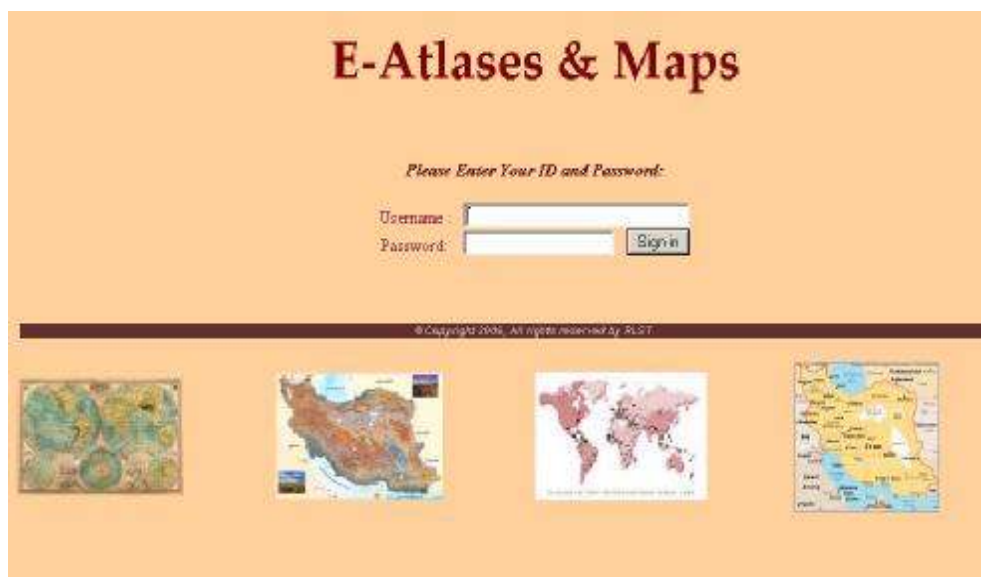
- پایگاههای اطلاعاتی جامع
- اسناد الکترونیک
- شبکه ملی کتابخانه های دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی ایران
- پژوهانی پژوهش و پایان نامه ها
- کنکدهای الکترونیک
- مقاله های الکترونیک
- نشریات تمام متن
- نقشه ها و اطلسها
- پایگاه آمار چاپی

کتابخانه ملی و اسنادی ایران

- صفحه اصلی
- پایگاههای اطلاعاتی فارسی
- پایگاههای اطلاعاتی غیر فارسی
- پایگاه سنجش نیازهای اطلاعاتی
- نشریات
- ISI ایران
- پایگاههای اطلاعاتی فارسی بر حسب رشته

شکل 3 - فهرست پایگاههای اطلاعاتی فارسی کتابخانه منطقه ای

شکل 4 - برنامه ورود به پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلس ها

پس از ورود کد کاربری و کلمه رمز، کاربر سه گزینه اطلس های کشورهای جهان، اطلس های ایران و برنامه جستجو را مشاهده می نماید. (شکل 5)

شکل ۵ - صفحه اصلی پایگاه اطلاعاتی نقشه ها و اطلس ها

۱- ۴- اطلس های کشورهای جهان

در این قسمت فهرست اسامی اطلسهای کشورهای جهان که متن کامل آنها وجود دارد به ترتیب حروف الفبا نمایش داده می شود (شکل ۶) و کاربر می تواند هر یک از اطلسها را انتخاب نموده و بر اساس فهرست مندرجاتی که برای اطلس مورد نظر تهیه شده است به متن کامل مطالب مورد نظر دسترسی یابد.

اطلس های جهان

« طلس یون و چین - سیاسی ، طبیعی و اقتصادی »

« طلس جامع گئوگرافی »

« طلس جدید یون و چین »

« طلس راهبردی کشورهای چین - نظر اول : کشورهای خاورمیانه »

« طلس راهبردی کشورهای چین - نظر دوم : کشورهای آفریقا »

« طلس راهبردی کشورهای چین - نظر سوم : کشورهای آسیای مرکزی و شور و آنگولا »

« طلس راهبردی کشورهای چین - نظر چهارم : کشورهای اروپا »

« طلس راهبردی کشورهای چین - نظر پنجم : کشورهای آسیای اقیانوسیه »

« طلس راهبردی کشورهای چین - نظر ششم : کشورهای آمریکا »

« طلس همبستگی ایران و چین : سیاسی ، طبیعی ، اقتصادی ، مسخر »

« طلس گدگ گئوگرافی - خودآزمون اطلس کامل گئوگرافی »

« فرهنگ حترالمیاتی چین »

« گئوگرافی نوین تقویرها (سال ۱۳۸۱) »

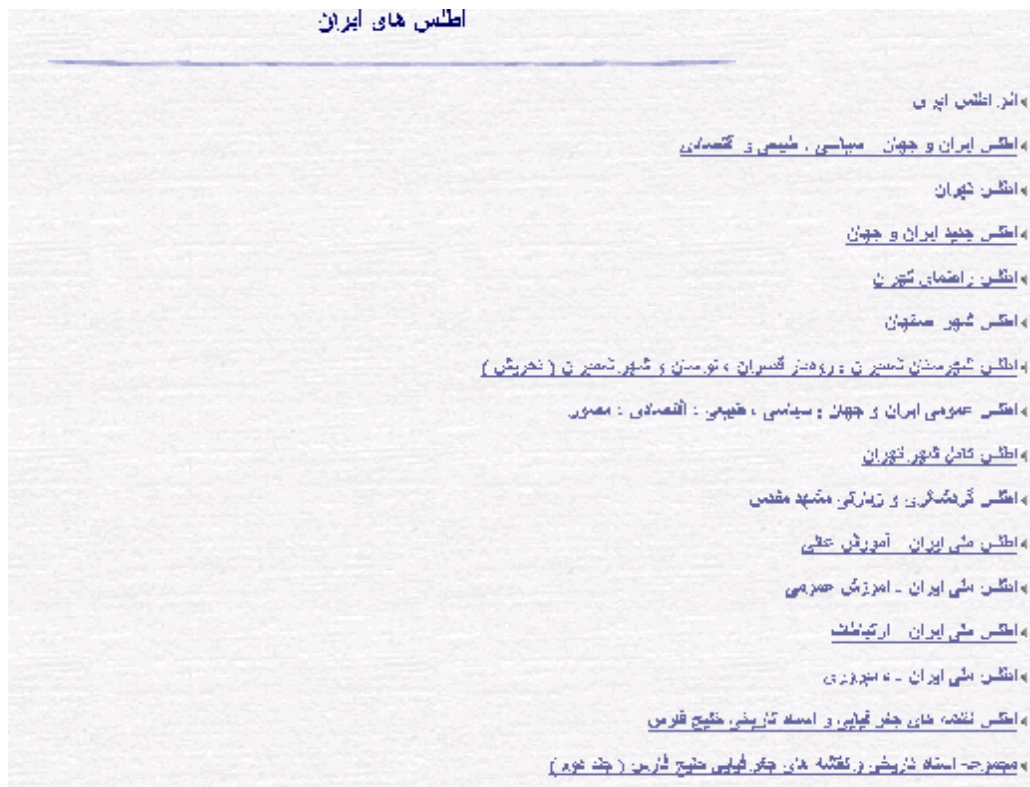
شکل ۶ - اطلس های جهان

۲- ۴ اطلس های ایران

با انتخاب این گزینه فهرستی از اطلسهای ایران مطابق شکل ۷ مشاهده

می شود.

اطلس های ایران

شکل ۷ - اطلس های ایران

در این قسمت نیز کاربر می تواند فهرست مندرجات هر یک از اطلسهای مورد نظر خود را مشاهده (مانند شکل ۸) و سپس با انتخاب هر مورد، به نقشه به فرمت **JPG** (شکل ۹) و یا نقشه به همراه توضیحات به فرمت **PDF** دسترسی یابد.

خلیج فارس در نقشه جغرافیایی حجاز (جزء ۱) ۱۵۰۶ تا ۱۶۹۱ ق. در (پایه برداشت) فوریه ۱۹۰۶.

اصل اثر در: «تاریخ جغرافیای حجاز» تألیف و تصحیح «میرزا محمد تقی» ۱۲۹۲ ق. جلد ۱، صفحه ۲۰۰. مستشرقان: «تاریخ جغرافیای حجاز» تألیف و تصحیح «میرزا محمد تقی» ۱۲۹۲ ق. جلد ۱، صفحه ۲۰۰.

خلیج فارس در مجوز عمده نقشه جغرافیای حجاز (پایه برداشت) فوریه ۱۹۰۶.

اتمس جغرافیای حجاز

و اسامی و جغرافیای حجاز، تهران، ۱۳۲۶

نقشه هرزروت (۱۶۹۱ ق. در (پایه برداشت) فوریه ۱۹۰۶.

این اثر در «جغرافیای حجاز» تألیف و تصحیح «میرزا محمد تقی» ۱۲۹۲ ق. جلد ۱، صفحه ۲۰۰. مستشرقان: «تاریخ جغرافیای حجاز» تألیف و تصحیح «میرزا محمد تقی» ۱۲۹۲ ق. جلد ۱، صفحه ۲۰۰.

خلیج فارس در نقشه حجاز (پایه برداشت) فوریه ۱۹۰۶.

اصل اثر در «تاریخ جغرافیای حجاز» تألیف و تصحیح «میرزا محمد تقی» ۱۲۹۲ ق. جلد ۱، صفحه ۲۰۰. مستشرقان: «تاریخ جغرافیای حجاز» تألیف و تصحیح «میرزا محمد تقی» ۱۲۹۲ ق. جلد ۱، صفحه ۲۰۰.

خلیج فارس در نقشه هندوستان (پایه برداشت) فوریه ۱۹۰۶.

این اثر در «تاریخ جغرافیای حجاز» تألیف و تصحیح «میرزا محمد تقی» ۱۲۹۲ ق. جلد ۱، صفحه ۲۰۰.

شکل ۸ - قسمتی از فهرست مندرجات اطلس نقشه های جغرافیایی و اسناد تاریخی

خلیج فارس

شکل ۹ - نقشهٔ خلیج فارس در نقشهٔ دیسنارک

۳-۴ ضمائ و راهنمای نقشه ها

برخی از نقشه ها دارای چند صفحه توضیحاتی در قالب ضمائ یا راهنمای استفاده از نقشه می باشند. این نقشه ها به همراه ضمائ آنها که به صورت فایل PDF تهیه می شود. در صفحهٔ جداگانه ای در اختیار کاربر قرار داده شده است.

(شکل ۱۰)

راهنمای نقشه ها

◀ نقشه ایالت فارس در دوران نامری ۱۴۱۲ هجری قمری - ۱۸۶۵ میلادی

ضمیمه نقشه ایالت فارس

◀ نقشه چتر قبلی شاهنامه نرهوسی

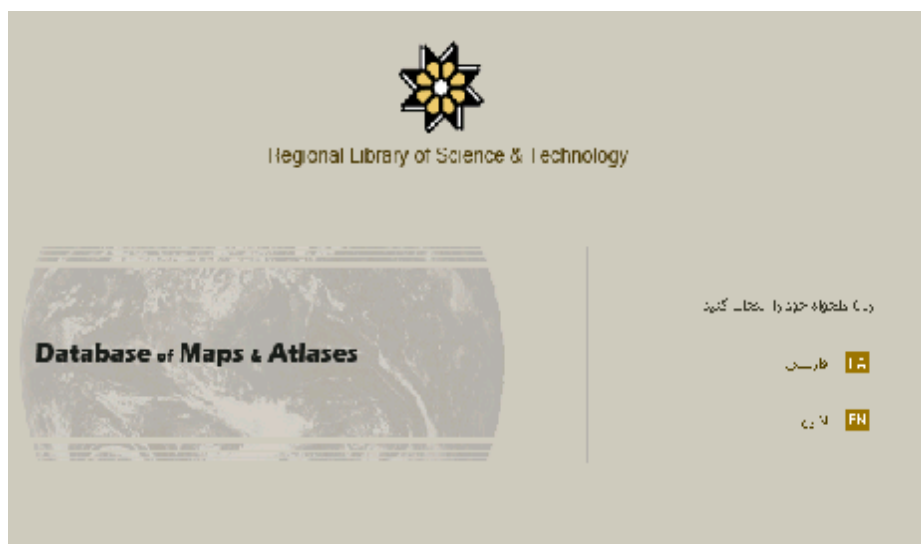
نقشه چتر قبلی شاهنامه نرهوسی - نقشه آبی - رویا

راهنمای نقشه چتر قبلی شاهنامه نرهوسی

شکل ۱۰ - صفحه راهنمای نقشه ها

برنامه جستجو

با انتخاب برنامه جستجو صفحه انتخاب زبان مشاهده می شود (شکل ۱۱).

شکل ۱۱ - صفحه انتخاب زبان برنامه جستجو

این برنامه به دو زبان فارسی و انگلیسی می باشد.
کاربر امکان سه نوع جستجو را دارد. جستجوی ساده، جستجوی سریع و
جستجوی پیشرفته (شکل ۱۲)

شکل ۱۲ - صفحه انتخاب نوع جستجو

در جستجوی پیشرفته امکان استفاده از عملگرهای بول و امکان انتخاب فیلدهای جستجو (حداکثر سه فیلد) وجود دارد. (شکل ۱۳) در جستجوی ساده امکان انتخاب یک فیلد جستجو (شکل ۱۴) و در جستجوی سریع تنها محل ورود کلید واژه وجود دارد (شکل ۱۵).

بانک اطلاعات نقشه ها و اطلس ها

تاریخچه | صفحه نخست | راهنما

جستجوی ساده | جستجوی سریع | جستجوی پیشرفته

فارسی | انگلیسی | خروج
صفحه نخست | جستجوی پیشرفته

بانک اطلاعات: نقشه ها و اطلس ها

نحوه نمایش نتیجه جستجو

نمایش لیستی
 نمایش مختصر
 نمایش کامل
 فرمت ایزو

تعداد رکورد در هر صفحه: 10

جستجوی پیشرفته

فیلد جستجو:

کلمه یا عبارت را وارد کنید:

ساختار:

کلمه:

و یا بجز

کلمه:

و یا بجز

کلمه:

نوع مدرک:

نقشه فارسی:

جستجو
پاک کن

شکل ۱۳ - جستجوی پیشرفته

بانک اطلاعات نقشه ها و اطلس ها

تاریخچه
صفحه نخست
راهنما

جستجوی ساده
جستجوی سریع
جستجوی پیشرفته

فارسی | انگلیسی | خروج
صفحه نخست | جستجوی ساده

بانک اطلاعات: نقشه ها و اطلس ها

نحوه نمایش نتیجه جستجو

نمایش مختصر
 نمایش لیستی
 نمایش کامل
 فرمت ایزو

تعداد رکورد در هر صفحه:

جستجوی ساده

کلمه یا عبارت مورد نظر را وارد کنید:

فیلد جستجو:
 نوع مدرک:

نکات جستجو:

- شما می توانید با استفاده از عملگرهای شرطی چندین کلمه را با هم به صورت ترکیبی جستجو نمایید. شرح کار عملگرها در ادامه آمده است.
- AND(*) , با قرار دادن این کاراکتر بین دو واژه رکوردهایی بازایی خواهند شد که در آن الزاما هر دو واژه وجود داشته باشد.
- OR(+) , با قرار دادن این کاراکتر بین دو واژه رکوردهایی بازایی خواهند شد که در آن یکی از دو واژه وجود داشته باشد.
- NOT(^) , با قرار دادن این کاراکتر بین دو واژه رکوردهایی بازایی خواهند شد که در واژه اول الزاما باشد و واژه دوم نباشد.
- Adjacent(#) , با قرار دادن این کاراکتر بین دو واژه رکوردهایی بازایی خواهند شد که دو واژه در کنار هم باشند.
- \$, با قرار دادن این کاراکتر در انتهای یک واژه رکوردهایی بازایی خواهند شد که با واژه مورد نظر شروع می شوند.

جستجوی ساده | جستجوی سریع | جستجوی پیشرفته | ابر جستجو | بانکهای جانبی | منابع | تاریخچه | راهنما | تماس با ما | صفحه نخست

شکل ۱۴ - جستجوی ساده

شکل ۱۵ - جستجوی سریع

نحوه نمایش نتیجه جستجو به سه روش زیر امکان پذیر است:

۱. نمایش لیستی: در این روش مقیاس، شماره مدرک، عنوان، پدیدآورنده، محل نشر، ناشر و محل انتشار رکوردهای نتیجه جستجو نشان داده می شود. می توان یک یا چند رکورد بدست آمده را جهت نمایش انتخاب نمود. همچنین امکان دسترسی به مدرک پویش شده با انتخاب گزینه اتصال که در شکل ۱۶ نمایش داده شده می باشد. امکان نمایش مختصر و نمایش کامل هریک از رکوردهای انتخابی وجود دارد.

پاتک اطلاعات نقشه ها و اطلس ها

تاریخچه | صفحه نخست | راهنما
جستجوی ساده | جستجوی سریع | جستجوی پیشرفته

صفحه نخست < نتیجه جستجو
صفحه قبل | خروج

در صورت نیاز جستجوی خود را تصحیح کنید:

نمایش: نتایج جستجو: نمایش ۱۰ تا ۱۳ رکورد

جستجوی شما: شیراز در فیلد همه فیلد ها در مدرک همه مدارک

نمایش برعکس
نمایش ایزو
چاپ صفحه
صفحه آخر
صفحه اول
نمایش رکوردهای انتخابی
انتخاب همه
بازنشانی

< قبل
۱ ۲
بعد >

برو به # پاتک

تاریخ نشر	ناشر	مجله نشر	پذیرد آورنده	عنوان	شماره مدرک	مقیاس	#	
۱۳۸۰	سازمان جغرافیایی نیرو های مسلح	تهران	سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیرو های مسلح	اطلس راهنمای کشور های جهان : دفتر پنجم کشور های آسیا و اقیانوسیه	۸۲-۵۸۲ ج	۱:۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۱	☐
----	موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی	----	موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی	نقشه راهای ایران ۸۲	۸۲-۵۸۶ ج	۱:۲۲۵۰۰۰۰	۲	☐
۱۳۷۲	موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی	تهران	موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی	نقشه سیاحتی شهر شیراز	۸۲-۵۹۸ ج	----	۲	☐
۱۳۸۰	موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی	تهران	موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی	نقشه راهنمای جمهوری اسلامی ایران	۸۲-۵۹۷ ج	۱:۲۲۵۰۰۰۰	۴	☐
----	----	----	موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی	نقشه زمین شناسی ایران	۸۲-۵۰۴ ج	۱:۲۵۰۰۰۰۰	۵	☐

شکل ۱۶ - نمایش لیستی و نتایج جستجو

۲. نمایش کامل: در این روش کلید واژه ها نیز نمایش داده می شوند.

در صورت نیاز جستجوی خود را تصحیح کنید:

بانک اطلاعات: نقشه ها و اطلس ها
 نتایج جستجو: نمایش ۸۵۶ از ۸ رکورد
 جستجوی شما: امریکا درفیلد همه فیاد* پوشش گیاهی درفیلد همه فیاد
 ها درمدرک همه مدارک

جستجو

نمایش لیستی نمایش ایزو چاپ صفحه صفحه آخر صفحه اول نمایش رکوردهای انتخابی انتخاب همه بازنشانی

قبیل ۱ بعد

پاژین برو به #

نوع مدرک:	نقشه جغرافیایی فارسی
شماره مدرک:	ج ۱۶، الف ۱۵۸، س ۹۱۲، م
عنوان:	اطلس را هنمائي کشور هاي جهان دفتر ششم : کشور هاي امريکا
محل نشر:	تهران
ناشر:	سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیرو های مسلح
تاریخ نشر:	۱۳۸۱
کلیدواژه ها:	جمهوري پرو / موقعیت جغرافیایی / وسعت / وضع طبیعی / آب و هوا / جمعیت / پوشش گیاهی / تاریخ / وضع اقتصادی / روابط بین المللی / رده علوم انسانی
نمایش مختصر محل نگهداری رزو مدرک اطلاعات ثبت وامانت اطلاعات فرامتن	
نوع مدرک:	نقشه جغرافیایی فارسی
شماره مدرک:	ج ۱۶، الف ۱۵۸، س ۹۱۲، م
عنوان:	اطلس را هنمائي کشور هاي جهان دفتر ششم : کشور هاي امريکا
محل نشر:	تهران
ناشر:	سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیرو های مسلح
تاریخ نشر:	۱۳۸۱
کلیدواژه ها:	جمهوري آرژانتين / موقعیت جغرافیایی / وسعت / وضع طبیعی / آب و هوا / پوشش گیاهی / شهر ها / حکومت / وضع اقتصادی / روابط بین المللی / رده علوم انسانی
نمایش مختصر محل نگهداری رزو مدرک اطلاعات ثبت وامانت اطلاعات فرامتن	

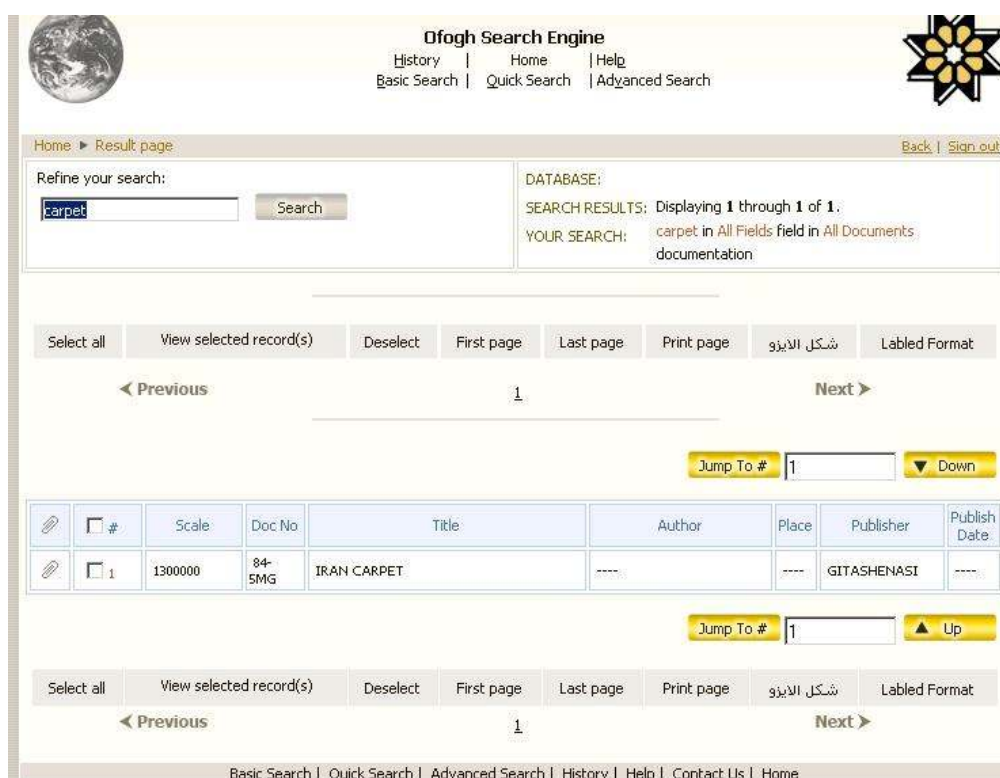
شکل ۱۷ - نمایش کامل نتایج جستجو

۳. نمایش مختصر: در این روش عنوان اثر و ناشر در اختیار کاربر قرار داده می شود امکان دسترسی به نمایش کامل و اطلاعات فرامتن وجود دارد.

جستجوی لاتین

اطلاعات نقشه های لاتین در بخش لاتین برنامه وارد شده و با ورود کلید واژه های لاتین می توان به نقشه مورد نظر دسترسی پیدا کرد. (شکلهای ۱۸

تا ۱۹)

The screenshot displays the Ofogh Search Engine interface. At the top, there is a logo of a globe and a star-like symbol. The search bar contains the word "carpet" and a "Search" button. Below the search bar, the search results are displayed in a table format. The table has columns for #, Scale, Doc No., Title, Author, Place, Publisher, and Publish Date. The first result is for "IRAN CARPET" with a scale of 1300000 and a doc number of 84-5MG. The publisher is listed as GITASHENASI. Navigation buttons like "Previous", "Next", "Jump To #", and "Down" are visible. The footer contains links for "Basic Search", "Quick Search", "Advanced Search", "History", "Help", "Contact Us", and "Home".

#	Scale	Doc No.	Title	Author	Place	Publisher	Publish Date
1	1300000	84-5MG	IRAN CARPET	GITASHENASI

شکل ۱۸ - نتیجه جستجوی لاتین

شکل ۱۹ - نمونه ای از نقشه لاتین

۵ - بیان مسائل و مشکلات

- در این طرح سعی شده است که اسامی مطابق با آنچه که در نقشه ها و اطلس ها اشاره شده است، در نظر گرفته شود، اما در برخی از اطلس ها اسامی در فهرست مندرجات و در متن اطلس ها متفاوت است. بنابراین صحیحترین نام برگزیده شد.

مثال: در فرهنگ جغرافیایی جهان در فهرست کشور پیت کارین ذکر شده و در متن پیت کرن که املاي پیت کرن انتخاب شد و یا در فهرست مندرجات کشور ماتیسینیک بیان شد که در متن مارتینیک اشاره شده که صحیح آن مارتینیک انتخاب شد.

- در پویش اطلس ها، نقشه ها دارای قطعات متفاوتی هستند و ممکن است که یک نقشه در صفحات زوج و فرد یک اطلس توزیع شده باشد که بایستی صفحات را بطور مجزا پویش و سپس به یکدیگر متصل نمود. برای مثال می توان به اتواطلس ایران اشاره کرد که صفحات این اطلس به اندازه A5 بوده و صفحات زوج و فرد پویش شده و به یکدیگر متصل شده اند، بنابراین ظاهری متفاوت با نقشه هایی که در یک صفحه قرار دارند پیدا کرده است. دقت زیادی شده است تا پیوستگی خطوط در نقشه های این اطلس رعایت گردد. شکل ۲۰ نمونه ای از این صفحه را نشان می دهد.

شکل ۲۰ - نمونه ای از نقشه هایی که در دو صفحه قرار داده شده اند.

- مشکلات نشر اطلسها باعث بروز مسائلی در پویش اطلسها شد. برای مثال کج بودن نقشه ها، عدم تطابق توضیح نقشه ها با نقشه موجود، کیفیت نامناسب کاغذ بعضی از اطلسها باعث اثر گذاری در کیفیت پویش گردیده است هر چند که سعی شده است تا با تغییر وضوح تصاویر (Resolution) پویشهای مناسبی ارائه گردد. مانند نقشه " خلیج فارس از مؤلف ناشناس (پیش از ۷۲۱ ه. ق. / ۱۳۲۱م)" یا "بحر فارس در نقشه ابوالحسن علی ابن سعید (پیش از ۵۰۰ ه. ق. / م)" که در این نقشه ها کیفیت نوشته های آن بسیار پایین بوده که با حداکثر Resolution سعی شده تا نقشه مناسبی تهیه و در پایگاه اطلاعاتی گذاشته شود.

- در تهیه متن کامل اطلسها سعی شده است تا از فهرست مندرجات موجود در اطلس استفاده شود اما گاهی صفحاتی وجود داشت که در فهرست مندرجات موجود نبود که در این صورت به فهرست مندرجات اضافه گردید. مانند اطلس گردشگری و زیارتی مشهد مقدس، صفحات لاتین در فهرست مندرجات نبوده که اضافه شده است.
- در برخی از اطلسها به طور کلی یک عنوان ذکر شده که جهت دسترسی سریعتر عناوین فرعی نیز تهیه و در فهرست مندرجات قرار داده شد. مثال: "ویژگیهای جغرافیایی ایران و جهان" در اطلس عمومی ایران و جهان شامل ۲۶ عنوان فرعی گردید.
- هر نقشه به دلیل بالا بردن کیفیت و کم حجم شدن فایل چندین مرتبه پویش شده است .
- بعضی از نقشه ها شامل چند نقشه با مقیاس های مختلف و با اشکال گوناگون بوده اند که می بایستی آنها را چندین بار پویش کرده و با نرم افزارهای مختلفی از جمله photoshop, paint و easy scan آنها را ویرایش کرد . به عنوان مثال نقشه سیاسی استرالیا و اقیانوسیه که این نقشه خود شامل ۹ نقشه کوچکتر با مقیاس و اشکال مختلف بوده است.
- تعدادی از نقشه ها که یک طرف آنها شکل مکان و طرف دیگر شامل توضیحاتی در رابطه با آن بوده به گونه ای کنار هم قرار داده شد تا علاوه بر حجم کم با کیفیت مناسبی تهیه گردد. به عنوان نمونه می توان به نقشه راههای استان کردستان - نقشه راههای استان همدان و نقشه راهنمای البرز غربی "گیلان" اشاره کرد.

سپاسگزاری

بدین وسیله مراتب سپاس و قدردانی مخصوص خود را از شورای محترم علمی کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی که بودجه این طرح را فراهم آورده ابراز می نمایم. همچنین از خانم مهندس محبوبه کامیاب کلانتری و خانم مهندس رزا دستغیب که با دقت و صبر و حوصله فراوان به پویش اطلاعات پرداختند و نیز از خانم سیما رهایی به خاطر نمایه سازی اطلاعات و همچنین از زحمات اپراتورها قدردانی می شود.

ضمیمه

سایتهای مربوط به نقشه و اطلس الکترونیکی

1	Australia Newzeland Information Council (ANZLIC)	http://www.anzlic.org.au
2	Committee on Earth Observation Satelittes (CEOS)	http://ceos.esrin.esa.it
3	Federal Geographic Data committee (FGDC)	http://fgdc.er.usgs.gov
4	Geospatial Information Technology Association (GITA)	http://www.gita.org
5	GIS Internet Links	http://www.ordsvy.gov.uk/services/links/gislinks.html
6	Global Spatial Data infrastructure (GSDI)	http://www.gsdi.org
7	Great GIS Net Sites	http://www.gisportal.com
8	International Association of Geodesy (IAG)	http://www.gfy.ku.dk/~iag
9	International Cartographic Association (ICA)	http://www.msu.edu/~olsonj/ica
10	International Geographical Union	http://www.igu-net.org
11	International Society for Phtogrammetry & Remote Sensing (ISPRS)	http://www.igp.ethz.ch/isprs/isprs.html
12	Marine Geodesy	http://www.catchword.co.uk
13	Table of Contents in Geodesy	http://www.geod.nrcan.gc.ca

منابع

- [1]. واسیلیو، آی. «نقشه: نقشه چیست؟» ترجمه علی اکبر رضیئی. نقشه برداری: نشریه علمی و فنی سازمان نقشه برداری کشور، دوره 3، 12 (زمستان 1371) صفحه 31-39
- [2]. انیسی، بیژن. «نقشه، زبان مشترک تهیه نقشه و سیر تحول آن». اطلاعات علمی دوره 13، 4 (بهمن 1377): صفحه 41-38.
- [3]. مدد، محمد. «Digital Earth» نقشه برداری، دوره 12، 2 (1380): صفحه 46-47
- [4]. رجایی، عبدالحمید. نقشه، «تاریخ نقشه کشی». فضای جغرافیایی، دوره 1، 4 (زمستان 1380): صفحه 103-118
- [5]. تسارزیک، جورج. «سیر تحولات تهیه نقشه توپوگرافی از سنتی به رقومی». ترجمه پروین رفاهی. نقشه برداری: نشریه علمی و فنی سازمان نقشه برداری کشور، دوره چهارم، 3 (پاییز 1372): صفحه 43-48
- [6]. زینلی، رویا. «نقشه در ایران». کتاب ماه: تاریخ و جغرافیا، دوره 5، 2 (آذر 1380): صفحه 108-111
- [7]. علی پورنوربخش، محمد. «مروری بر سیر تکامل نقشه». نقشه برداری نشریه علمی و فنی سازمان نقشه برداری کشور، دوره دوم، 7 (پاییز 1370): صفحه 9-19
- [8]. «ماشین نقشه» انجمن ملی جغرافیایی ایالات متحده آمریکا. شهرنگار، دوره 15، 14 (دی 1379): صفحه 71

[9]. مدد، محمد. «جایگاه مهندسی نقشه برداری و ژئوماتیک در تولید نقشه، اطلاعات مکانی و ارائه خدمات در تولید نقشه، اطلاعات مکانی و ارائه خدمات اطلاعاتی». نقشه

برداری، دوره 13، 3 (1381): صفحه 27 - 28